

Brezilya Kasım 2025 (COP30) İklim Konferansı Sonuçları:

Az gittik zu gittik..

Yüksel Atakan, Dr.Fizik Y.Müh. ybatakan4@gmail.com, Almanya 23.11.2025 /I/

2025 yılında Brezilya'nın Belém kentinde yapılan COP30 iklim konferansı, birçok kişinin büyük umutlar beslediği bir toplantıydı. Ancak konferans 22 Kasım 2025 günü kapanırken ortaya çıkan sonuç, bu beklentileri tam olarak karşılamadı. En çok eleştirilen konu, kömür, petrol ve gaz gibi fosil yakıtlardan çıkış için **bağlayıcı bir planın kabul edilmemesi** oldu. Bu, iklim krizinin en önemli sebeplerinden biri olan fosil enerji kullanımının devam edeceği anlamına geliyor.

Konferans sırasında ülkeler, bazen 19 saatten fazla süren zorlu görüşmeler yaptı. Buna rağmen 200'e yakın ülke, fosil yakıtlardan vazgeçmek için zorunlu bir adım atamadı. Bunun yerine, sadece "gönüllü olarak iklim çabalarını artırma" konusunda anlaşmaya varıldı. Bu girişim herhangi bir zorunluluk içermediği için birçok uzman, kararın etkisinin sınırlı kalacağını düşünüyor. Sonuç bildirgesinde kömür, petrol ve gaz kelimelerinin hiç geçmemesi de dikkat çekti.

Almanya Çevre Bakanı Carsten Schneider, bu durumu hayal kırıklığı olarak yorumladı. Bakan, özellikle petrol üreten ülkelerin daha iddialı kararları engellediğini söyledi. Ayrıca iklimden en çok etkilenen ada devletleri ve Afrika ülkelerinin bile yeterince güçlü tepki vermediğini belirtti. ARD muhabiri Anne Herrberg ise, bu ülkelerin ABD ve Çin gibi büyük güçlerle olan ilişkileri nedeniyle daha sessiz kalmış olabileceğini söyledi.

AB ülkeleri, konferans boyunca fosil yakıtlardan çıkış için somut bir plan oluşturulmasını istedi. Almanya ve AB, yaklaşık 80 ülke ile birlikte kömür, petrol ve gaz kullanımının sona erdirilmesini talep etti. Ancak Suudi Arabistan gibi büyük petrol üreticileri ve Çin buna karşı çıktı. Birleşmiş Milletler iklim toplantılarında kararların oybirliğiyle alınması gerektiğinden, birkaç ülkenin itirazı tüm süreci tıkadı.

Buna karşın konferansta tamamen sonuçsuz da kalınmadı. Zengin ülkeler, yoksul ülkelerin iklim değişikliğine uyum sağlamasına yardımcı olmak için sağlanan maddi desteği **2035'e kadar üç katına çıkarma sözü** verdi. Ancak bunun ne kadar para edeceği ve hangi yılı temel aldığı belli değil. Bu nedenle gelişmekte olan ülkeler bu kararı yetersiz buldu.

Ev sahibi Brezilya, konferansa yüksek beklentilerle başlamıştı. Başkan Lula da Silva hem fosil yakıtlardan çıkış için hem de Amazon ormanlarının korunması için güçlü mesajlar vermişti. Ancak sonuçlar bu mesajlarla uyumlu olmadı. Amazon ormanlarının korunması için yeni bir eylem planı kabul edilmedi. Yalnızca 2030 yılına kadar ormansızlaşmayı durdurma hedefinin daha önce zaten var olduğu hatırlatıldı.

Yine de Brezilya tamamen eli boş dönmedi. Almanya'nın on yıl boyunca toplam 1 milyar euro destek sağlamayı taahhüt ettiği yeni bir **yağmur ormanı koruma fonu** kuruldu. Bu fon sayesinde ormanlarını koruyan ülkeler ödüllendirilecek, ormansızlaşma yapan ülkeler ise para cezası ödeyecek. Bu model, çevre korumasını teşvik etmek için ekonomik bir yaklaşım sunuyor.

Konferans sonuçları uzmanlar tarafından temkinli bir iyimserlikle değerlendirildi. AB İklim Komiseri Wopke Hoekstra, sonuçların istedikleri kadar iddialı olmadığını ancak “doğru yönde bir adım” olduğunu söyledi. Fransa Çevre Bakanı ise konferansı “hırsı olmayan bir anlaşma” olarak tanımladı.

Bilim insanları konferans boyunca önemli bir uyarıyı tekrar dile getirdiler: Dünya, Paris İklim Anlaşması'nda belirlenen **1,5 derece ısınma sınırını** büyük olasılıkla **2030'ların başında geçici olarak aşacak**. Son on yıl, tarihteki en sıcak on yıl oldu. Bu durum daha sık fırtınalara, orman yangınlarına, sellere ve kuraklıklara yol açacak. Bu nedenle bilim insanları, COP30'un ortaya koyduğu sınırlı adımların iklim krizine cevap vermek için yeterli olmadığını düşünüyor.

Sonuç olarak COP30, dünya ülkelerinin hala birlikte hareket etmesinin ne kadar zor olduğunu gösterdi. Birçok başlıkta küçük ilerlemeler kaydedilse de, fosil yakıtlardan çıkış gibi en kritik konuda net bir yol çizilemedi. Dünya hızla ısınıyor ve etkileri giderek ağırlaşıyor. Bu nedenle gelecekteki konferanslarda daha cesur ve bağlayıcı kararların alınması gerektiği açıkça görülüyor.

Geniş Bir Koalisyon Kömür, Petrol ve Gazdan Çıkış İstedi

Sonuç bildirgesinin gecikmesinin nedeni, Almanya ve AB'nin de içinde bulunduğu yaklaşık **80 ülkeden oluşan geniş bir ittifakın kömür, petrol ve gazdan çıkış planı talep etmesiydi**. Ancak bu ülkeler, Suudi Arabistan gibi petrol ihracatçısı devletlere karşı üstün gelemedi. Çin de destek vermedi. UN iklim konferanslarında kararlar oybirliğiyle alınmak zorunda.

İki yıl önce Dubai'deki konferansta dünya topluluğu zaten bu fosil yakıtlardan uzaklaşmayı kabul etmişti – ancak bunun ne zaman ve nasıl olacağı, beklentilerin aksine Belém'de netleştirilmedi. Brezilya şimdi gönüllü bir çıkış planı başlatmak istiyor. COP30 Başkanı André Corrêa do Lago kapanış oturumunda, “Bazılarınızın daha büyük beklentileri olduğunu biliyoruz” dedi.

Not: Bkz:/1/ Brezilya Kasım 2025 İklim Toplantıları Işığında Atmosferdeki CO₂ ve İklim Bugün Ne Durumda?

Dünya 1979 Cenova ilk iklim konferansının üstünden 46 yıl geçti..Az gittik uz gittik, dere tepe düz gittik..bir de arkamıza baktık ki, bir arpa boyu yol almışız!.. Aslında benzetme oldukça yerinde, gerekçeleri özet ve ayrıntıları aşağıda bulunuyor.

İklim Hedefleri ve Gerçeklik: 140'tan fazla ülke net-sıfır hedefi belirlemiş olsa da, bugünkü ilerleme, bu hedeflerle uyumlu değildir. 1,5°C hedefiyle uyumlu kalmak için havaya seragazi salınımlarının 2030'a kadar % 40'tan fazla azaltılması gerekirken, 2024'te emisyonlar %1,1 artmıştır. Bu durum politika hedefleri ile gerçek uygulamalar arasındaki uçurumu ortaya koymaktadır.

EK BİLGİLER Özet :

- COP30, “Conference of the Parties”ın (Taraflar Konferansı) 30. Toplantısıdır (Her yıl yapılıyor).
- COP 28’de ~85.000–86.000 katılımcı oldu; COP 30’a delege sayısı olarak ~56.000 kayıt var (40.000 katılımcıyla sınırlandırılmak istendi ama başarılı olunamadı!),
- Katılımın karbon maliyeti önemli olabilir: tahmini ~84.000 ton CO₂ (çok kaba hesap).
- Bu kadar geniş katılım, pazarlık süreçlerini demokratikleştirmek, farklı paydaşları (hükümet, STK, iş dünyası vs.) bir araya getirmek ve kapsamlı çözümler üretmek için kritik görülüyor.

Kaynaklar /I/:

1/<https://www.radyasyonyatakan.com/yazi/brezilya-kasim-2025-iklim-toplantilari-isiginda-atmosferdeki-co2-ve-iklim-bugun-ne-durumda-y-atakan-19-11-2025>

2/<https://www.europarl.europa.eu/news/de/agenda/briefing/2025-11-24/10/ergebnisse-der-un-klimakonferenz-cop30>